

господарювання, що характеризується мінливістю та неоднозначністю, необхідним є формування дієвої адаптивної системи управління. Проведені дослідження свідчать про доцільність використання сучасним підприємствам матричної організаційної структури управління, яке дозволяє спрямувати всю систему управління підприємством на досягнення встановлених стратегічних орієнтирів, а також якісно забезпечити процес управління підприємством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Дикань В.Л. Экономика предприятия: учебное пособие / В.Л. Дикань, Е.В. Шраменко, Н.В. Якименко – Харьков: УкрГАЗТ, 2012. – 284 с.
- 2 Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации./ Р.А. Фатхутдинов - М.: Эксмо, 2005. - 544 с.
- 3 Смолкин А. М. Менеджмент: основы организации / А.М. Смолкин - М.: ИНФРА-М, 2001.- 257 с.
- 4 Токмакова І.В. Теоретико-методичні основи адаптивного управління підприємствами залізничного транспорту у сучасних умовах / І.В. Токмакова, Н.В. Янченко. - Х.: УкрДАЗТ, 2013. – 196 с.
- 5 Юревич Е.И. Теория автоматического управления. / Е.И. Юревич - СПб.: БХВ-Петербург, 2007. – 540 с.
- 6 Зайцев Н.Л. Экономика организации. / Н.Л. Зайцев – М.: Экзамен, 2004. – 384 с.
- 7 Тюкин И.Ю. Адаптация в нелинейных динамических системах. / И.Ю. Тюкин, В.А.Терехов. - СПб, ЛКИ, 2008. – 381 с.
- 8 Борисов А.Б. Большой экономический словарь. / А.Б. Борисов – М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.
- 9 Варламов Т.П. Большая экономическая энциклопедия. / Т.П. Варламов– М.: ЭКСМО, 2008.
- 10 Друкер П. Эффективное управление./ П. Друкер // Пер. с англ. М.: Фаир-Пресс, 2002. – 288 с.

Стаття надійшла: 20.10.16р.

УДК 658.7

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i55.83444>

ЗНАЧЕННЯ І ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Куценко Т.М., к.е.н., доцент (НТУ «ХПІ»),
Попова О.М., ст. викладач (ХІФ КНТЕУ)*

У статті розглянуті питання впровадження сучасних інформаційних систем на підприємствах, визначено основні фактори, що обумовлюють необхідність використання інформаційних систем для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах економічної невизначеності. Розкрито значення та особливості застосування інформаційних систем в процесі управління підприємством, визначено способи впровадження нової інформаційної технології та фактори, що впливають на прискорення даних процесів.

Ключові слова: інформаційна система, система управління, автоматизована інформаційна система, способи впровадження, особливості сучасних інформаційних систем.

ЗНАЧЕНИЯ И ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ В УПРАВЛЕНИИ КОМПАНИЕЙ

**Куценко Т.М., к.э.н., доцент (НТУУ «КПИ»),
Попова А.Н., ст. преподаватель (ХИФ КНТЭУ)**

В статье рассмотрены вопросы внедрения современных информационных систем на предприятиях, определены основные факторы, обуславливающие необходимость использования информационных систем для принятия эффективных управленческих решений в условиях экономической неопределенности. Раскрыто значение и особенности использования информационных систем в процессе управления предприятием, определены способы внедрения новой информационной технологии и факторы, который ускоряют данные процессы.

Ключевые слова: информационная система, система управления, автоматизированная система, способы внедрения, особенности современных информационных систем.

VALUE AND FEATURES OF MODERN INFORMATION SYSTEMS IN MANAGEMENT NOW

**Kutsenko T.M., Ph.D., associate professor (NTU "KPI"),
Popov A.N., Art. Lecturer (Heath KNTEU)**

The questions of application of modern information systems in enterprises. The main factors that necessitated the use of information systems for effective administrative decisions in times of economic uncertainty, which include the desire to increase the performance of routine actions aimed at the analysis and processing of collected information, improve enterprise management system, reduce material, time and cost associated with the process of collecting primary data. Cutting values and features of information systems in the enterprise management. The main methods of implementation of information technology in local information structures are adapting new information technology to organizational structure and streamlining of the organizational structure. The characteristic trends of development and implementation of information systems in enterprises, fragmentary use of information systems to automate certain tasks; low level of information technology managers and business units; partial use "ready solutions" information problems. It is proved that the main factors affecting the process of implementation of information systems is the need of organizations and users, and the availability of appropriate tools for their formation.

Keywords: information system, management system, automated information system implementation methods, especially modern information systems.

Постановка проблеми. Аналіз успішне функціонування організації в стану розвитку сучасних інформаційних значній мірі залежить від прийняття систем є актуальним питанням в умовах ефективних управлінських рішень активної інформатизації суспільства, адже керівництвом, що базуються на

обґрунтуванні перспективних концепцій розвитку згідно з сучасною, достовірною та повною інформацією, яку може надавати відповідна інформаційна система.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні існує велика кількість досліджень щодо інформаційного суспільства, мережевої економіки, практичних аспектів використання інформаційних технологій в діяльності підприємства. Питаннями впровадження інформаційних систем займаються багато дослідників інформаційного менеджменту та фахівців-практиків. Серед них – П. Друкер, Е. Тофлер, С. Парінов, Л. В. Плескач, Т. Г. Затонацька, О. О. Коваленко, Т. В. Левицька, Т. І. Лумпова [1-7].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Однак питання впровадження сучасних інформаційних систем в процес управління підприємством в умовах економічної невизначеності потребує більш докладного обґрунтування.

Метою статті є обґрунтування необхідності впровадження сучасних інформаційних систем на підприємствах з метою отримання об'єктивної інформації щодо всіх аспектів його діяльності для продукування ефективних управлінських рішень та визначення стратегічних напрямів розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Впровадження інформаційних систем дозволяє менеджеру отримувати оперативний доступ до доволіно нагромадженої інформації з тим, щоб в подальшому ефективно її використовувати для вирішення поставлених задач (в сферах аналізу маркетингової, фінансової, інвестиційної діяльності тощо). Основними факторами, що обумовлюють необхідність використання інформаційних систем для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах економічної невизначеності, є бажання

збільшити продуктивність рутинних дій, спрямованих на аналіз та обробку зібраної інформації, підвищити ефективність системи управління підприємством, зменшити матеріальні, часові та фінансові витрати, пов'язані із процесом збору первинних даних.

Інформаційна система, як система управління, тісно пов'язана як з системами збереження та видачі інформації, так і з системами, що забезпечують обмін інформацією в процесі управління. Вона охоплює сукупність засобів та методів, що дозволяють користувачу збирати, зберігати, передавати і обробляти відібрану інформацію. Інформаційні системи існують з моменту появи суспільства, оскільки на кожній стадії його розвитку існує потреба в управлінні. Місією інформаційної системи є виробництво інформації, необхідної для ефективного управління всіма ресурсами організації, створення інформаційного та технічного середовища для управління її діяльністю. Інформаційна система може існувати і без застосування комп'ютерної техніки – це питання економічної необхідності. В будь-якій інформаційній системі управління вирішуються задачі трьох типів:

задачі оцінки ситуації (деколи їх називають задачами розпізнавання образів);

задачі перетворення опису ситуації (розрахункові задачі, задачі моделювання);

задачі прийняття рішень (в тому числі і оптимізаційні).

Автоматизована інформаційна система – це взаємозв'язана сукупність даних, обладнання, програмних засобів, персоналу, стандартних процедур, які призначені для збору, обробки, розподілу, зберігання, представлення інформації у відповідності з вимогами, які впливають з цілей організації. В умовах інформатизації абсолютно всіх аспектів суспільно-економічного життя суспільства

практично кожна інформаційна система використовує комп'ютерні технології, і тому надалі під інформаційними системами будемо розуміти саме автоматизовані.

Інформаційні системи включають в себе: технічні засоби обробки даних, програмне забезпечення і відповідний персонал. Визначені складові частини утворюють внутрішню інформаційну основу, до якої відносять:

- засоби фіксації і збору інформації;
- засоби передачі відповідних даних та повідомлень;
- засоби збереження інформації;
- засоби аналізу, обробки і представлення інформації.

Різноманітність інформаційних систем з кожним роком зростає. В залежності від функціонального призначення можна виділити наступні інформаційні системи, які використовуються в процесі управління підприємством: управляючі (АСУТП, АСУВ), проектуючі (САПР), наукового пошуку (АСНД, експертні системи), діагностичні, моделюючі, системи підготовки прийняття рішення (СППР), а в залежності від сфери використання інформаційні системи поділяються на адміністративні, економічні, виробничі, медичні, навчальні, екологічні, криміналістичні, військові та інші.

Державні інформаційні системи призначені для вирішення найважливіших народногосподарських проблем країни. На базі обчислювальних комплексів та економіко-математичних методів складають перспективні та поточні плани розвитку країни, розробляють державний бюджет та контролюють його виконання тощо.

Центральне місце в мережі державних інформаційних систем займає автоматизована система державної статистики (АСДС), яка є основним джерелом статистичної інформації і є базою для функціонування державних та регіональних інформаційних систем.

АСДС взаємодіє з автоматизованою системою планових розрахунків (АСПР) Міністерства економіки України, автоматизованою системою фінансових розрахунків (АСФР) Міністерства фінансів, автоматизованою системою обробки інформації з цін (АСОІ цін), автоматизованою системою обробки науково-технічної інформації (АСО НТІ) тощо.

Територіальні (регіональні) інформаційні системи призначені для управління адміністративно-територіальною одиницею. Ці системи виконують роботу з обробки інформації, яка необхідна для реалізації функцій управління регіоном, формування звітності та видачі оперативних даних місцевим органам державного управління.

Галузеві інформаційні системи призначені для управління підвідомчими підприємствами та організаціями. Сфери застосування – промислова, непромислова, наукова.

Інформаційні системи управління підприємствами (АСУП) – це системи із застосуванням сучасних засобів автоматизованої обробки даних, економіко-математичних та інших методів для розв'язання задач управління виробничо-господарською діяльністю підприємств.

Інформаційні системи управління технологічними процесами (АСУ ТП) керують станом технологічних процесів.

Інформаційно-пошукові системи (ІПС) орієнтовані на розв'язування задач пошуку інформації без її змістовної обробки.

Інформаційно-довідкові системи (ІДС) призначені для обчислення значень арифметичних функцій за результатами пошуку.

Інформаційно-управляючі системи (ІУС) призначені для автоматизованого розв'язування широкого кола задач управління [5, с. 13].

Така різноманітність інформаційних систем дає змогу впроваджувати найбільш

ефективні системи на підприємствах з огляду на особливості його господарської діяльності та впливу факторів зовнішнього середовища в умовах економічної невизначеності.

Існує два основних способи впровадження інформаційної технології в локальні інформаційні структури, що засновані на адаптації нової інформаційної технології до організаційної структури та на раціоналізації самої організаційної структури.

При першому способі впровадження нова інформаційна технологія пристосовується до організаційної структури і в її існуючому вигляді відбувається тільки локальна модернізація методів роботи. В цьому випадку комунікації розвинуті слабо, раціоналізуються лише робочі місця. Відбувається розподіл функцій між технічними робітниками та спеціалістами.

Другий спосіб впровадження нової інформаційної технології передбачає раціоналізацію організаційної структури: організаційна структура модернізується таким чином, щоб інформаційна

технологія дала найкращий ефект [6, с. 78-80].

Інформаційна система створюється для конкретного об'єкта. Ефективна інформаційна система бере до уваги розходження між рівнями управління, сферами дії, а також зовнішніми обставинами і дає кожному рівню управління тільки ту інформацію, яка йому необхідна для ефективного реалізації функції управління.

Впровадження інформаційних систем проводиться з метою підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності фірми за рахунок не тільки опрацювання і збереження рутинної інформації, автоматизації облікових робіт та діловодства, а також за рахунок впровадження принципово нових методів керування, заснованих на моделюванні дій спеціалістів фірми при прийнятті управлінських рішень (експертні системи), використанні сучасних засобів телекомунікації (електрона пошта, телеконференції), глобальних і локальних обчислювальних мереж [7, с. 266-272].

Розглянемо особливості сучасних інформаційних систем, що зображено на схемі (рис. 1):



Рис. 1. Особливості сучасних інформаційних систем

На сьогоднішній день можна відмітити наступні тенденції розвитку та впровадження інформаційних систем на підприємствах:

фрагментарне використання інформаційних систем для автоматизації окремих задач;

низький рівень використання інформаційних технологій керівниками підрозділів та підприємств;

неповне використання «готових рішень» інформаційних задач.

Основними факторами, які впливають на процес впровадження інформаційних систем, є потреби організацій та користувачів, а також наявність відповідних засобів для їх формування. Найсуттєвіше на розвиток інформаційних систем вплинули досягнення в галузі комп'ютерної техніки та телекомунікаційних мереж [8, с. 235-238].

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. Таким чином, інформаційна система, як система управління, відображає концептуальну і фізичну архітектуру організації та супроводжує її багатофункціональну діяльність, яка тісно пов'язується, як з системами збереження та видачі інформації, так і з системами, що забезпечують обмін інформацією в процесі управління. Вона охоплює сукупність засобів та методів, що дозволяють користувачу збирати, зберігати, передавати і обробляти відібрану інформацію. Сучасна ринкова економіка породжує нові підходи до побудови як бізнес-процесів, так і інформаційних систем, що їх обслуговують. В ідеальному випадку моделі бізнес-процесів та інформаційних систем на підприємстві повинні збігатися, але поки що на практиці досить важко

втілити подібний підхід. Подальші дослідження будуть концентруватися на розробці підходів до формування дієвого механізму впровадження інформаційних систем в процес управління сучасними підприємствами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Друкер Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI веке.: Пер. с англ. / Питер Ф. Друкер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 272 с.
2. Тоффлер Э. Шок будущего: Пер. с англ. / Э. Тоффлер. – М.: «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.
3. Паринов С. И. К теории сетевой экономики / С. И. Паринов. – Новосибирск: ИЭОПП СО РАН, 2002. – 168 с.
4. Плещак В. Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах: підручник / В. Л. Плещак, Т. Г. Затонацька. – К.: Знання, 2011. – 718 с.
5. Коваленко О. О. Сучасні інформаційні системи – інвестиції в розвитку підприємства / Коваленко О. О. // Інвестиції практика та досвід. – 2009. – № 2. – С. 10-13.
6. Лумпова Т. І. Сучасні напрямки створення інтегрованих інформаційних систем / Т. І. Лумпова // Статистика України. – 2008. – № 1. – С. 76-82.
7. Матвійчик-Соскіна Н. О. Аналіз сучасних підходів до створення маркетингових інформаційних систем / Н. О. Матвійчик-Соскіна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 8. – С. 266-272.
8. Левицька Т. В. Особливості використання сучасних інформаційних технологій / Т. В. Левицька // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10 – С. 233-238.

Стаття надійшла: 22.09.16р.